Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FSV UCM
Kód predmetu	UPVVS/ESPO/BcD/013/25
Názov predmetu	Politické strany a stranícke systémy
Rozsah	2P + 1S
Počet kreditov	5
Vyučujúci	doc. Mgr. Michal Garaj, PhD. (vedúci seminára), doc. Mgr. Michal Garaj, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Predmet je ukončený záverečnou písomnou skúškou (2 otvorené otázky) v priebehu skúškového obdobia.
Priebežné hodnotenie (50%):
– Vypracovanie a prezentácia semestrálneho projektu – hodnotenie vybranej politickej strany
Úspešné absolvovanie záverečnej písomnej skúšky (max. 50%).
Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať v súčte z oboch častí minimálne 56%.
Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Výsledky vzdelávania

· Vysvetlí základné teoretické východiská problematiky politických strán a straníckych systémov
· analyzuje rozdiely vo funkciách politických strán v demokratických a nedemokratických režimoch,
· analyzuje rozdiely v chápaní nastavenia konfliktných línií a systémov politických strán
· klasifikuje politické strany do typov podľa politických ideológií a ďalších vybraných kritérií ako počet členov, vnútorná štruktúra, správanie, príslušnosť v parlamente,
· vysvetlí legislatívnu úpravu pôsobenia slovenských politických strán
· analyzuje podobnosti a rozdiely vo vývojových typoch politických strán.
· analyzuje programovú podstatu v straníckych rodinách,
· aplikuje jednotlivé typológie systémov politických strán na aktuálny stav straníckych systémov

Stručná osnova predmetu

1. Úvod do problematiky politických strán a straníckych systémov
Vysvetlenie definícií a teoretických prístupov v problematike politických strán. Pochopenie podobností a rozdielov v charakteristických prvkoch.
2. Funkcie politických strán
Objasnenie principiálnych rozdielov vo funkciách politických strán v demokratických a nedemokratických režimov.
3. Konfliktné línie v krajinách strednej Európy
Konfliktné línie politických strán v teoretických rámcoch S. Rokkana, S. Lipseta a A. Lijpharta.
4. Systémy politických strán
Praktická časť: na základe poznania typov straníckych systémov J. Blondela, M. Douvergera a G. Sartoriho vytvorenie modelu straníckeho systému

5. Typy politických strán a stranícke rodiny
Typológie politických strán z pohľadu kritérií politického vplyvu, štruktúry, členstva, správania, ideológií a klasické ľavo-pravé delenie politických strán
6. Politické strany krajnej ľavice
Praktická časť: vytvorenie konceptu krajne ľavicových politických strán
7. Sociálno-demokratické politické strany
Praktická časť: vytvorenie konceptu sociálno-demokratických politických strán
8. Liberálne politické strany
Praktická časť: vytvorenie konceptu sociálno-demokratických politických strán
9. Konzervatívne a kresťansko-demokratické politické strany
Praktická časť: vytvorenie konceptu konzervatívnych a kresťansko-demokratických politických strán
10. Politické strany krajnej pravice
Praktická časť: vytvorenie konceptu krajne pravicových politických strán
11. Politické strany na európskej úrovni
Vymedzenie európskych politických strán a ich definičných prístupov, legislatívne uchopenie a činnosť v nadnárodnom straníckom systéme
12. Legislatívna úprava pôsobenia slovenských politických strán
Rozbor zákon č. 85/2005 Z. z. o politických stranách z pohľadu založenia politickej strany, registra politických strán a hnutí, orgánov strany, financovania politických strán, výročných správ politických strán

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

Typ predmetu: povinný profilový predmet, prednáška/seminár
Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): 2/1 týždenne
Metóda štúdia: prezenčná
Forma štúdia: denná

Odporúčaná literatúra

• BARDOVIČ, Jakub. Politické strany – pragmatický aktér v procese tvorby politiky? In. Slovak Journal of Public Policy and Public Administration. Vol. 3, 2/2016.
• FIALA, Petr a Maxmilián STRMISKA. Teorie politických stran. Dotisk [i.e. 2. vyd.]. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 2009. Vědecké studie (Barrister & Principal). ISBN 9788087029718.
• FIALA, Petr, Miroslav MAREŠ a Petr SOKOL. Eurostrany. Politické strany na evropské úrovni. 1. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu, nakladatelství Barrister & Principal, 2007. 251 s. 1. ISBN 80-87029-05-4.
• HAUGHTON, T., a RYBÁŘ, M.. All right now? Explaining the successes and failures of the Slovak centre-right. Journal of Communist Studies and Transition Politics. 2007, 20(3), 115-132. ISSN 1352-3279. Dostupné z: doi:10.1080/1352327042000260823
• Heywood, Andrew. Politické ideologie. Plzeň : Aleš Čenek, 2008. 362s. ISBN 978-80-7380-137-3.
• HLOUŠEK, Vít – Lubomír KOPEČEK. Politické strany. Původ, ideologie a transformace politických stran. Praha: Grada, 2010. ISBN: 978-80-247-3192-6.
• HLOUŠEK, Vít – Lubomír KOPEČEK. How to run an efficient political machine: the billionaire Andrej Babiš and his political-business project. Politics in Central Europe [online]. 2019, 15(1), 35-54 [cit. 2021-06-23]. ISSN 1801-3422. Dostupné z: doi:10.2478/pce-2019-0002
• Just, Peter – Jakub Charvát. Business-Firm Parties and the Czech Party System after 2010. In. Politics in Central Europe, Vol. 12. No. 3. ISSN 1801-3422.
• KLÍMA, Michal. Vývoj stranictví. In: Krystalizace struktury politických stran v ČR po roce 1989. Česká společnosť pro politické vedy: Praha, 1996.
• KRNO, Svätozár. Nastáva koniec dominancie tradičných politických strán? In. Politické vedy. Roč. 20, č. 1, 2017. ISSN 1335-2741.
• Lipták, Ľ. (1992). Politické strany na Slovensku (1860 - 1989). Bratislava : Archa, 1992.

• PINZ, Jan. Politické strany v moderní právním státe. In . Krystalizace struktury politických stran v ČR po roce 1989. Česká společnosť pro politické vedy : Praha, 1996.
• STRMISKA, Maxmilián, Vít HLOUŠEK, Lubomír KOPEČEK and Roman CHYTILEK. Politické strany moderní Evropy. Analýza stranicko-politických systémů (Political Parties in Modern Europe: Analysis of Party Systems). 1st ed. Praha: Portál, 2005. 727 pp. Politologie. ISBN 80-7367-038-0.
• SARTORI, Giovanni. Strany a stranícke systémy. Brno : CDK, 2005.
• STRMISKA, Maxmilián. Regionální strany a stranické systémy. Brno : CDK, 1998.
• ŠKALOUD, Jiří. Optimální počet politických stran. In . Krystalizace struktury politických stran v ČR po roce 1989. Česká společnosť pro politické vedy : Praha, 1996.
• ŠVIKRUHA a kol. Transformácia a premeny politických systémov v krajinách Vyšehradskej skupiny. IRIS. 2018. ISBN 978-80-8200-031-6.
• TÓTH, Rastislav. Politické strany. Bratislava: Svornosť, 2007. ISBN 8089063192
• Ústava SR
• Zákon č. 85/2005. Z. z. o politických stranách
• Maastrichtská zmluva, Amsterdamská zmluva, zmluva z Nice, Lisabonská zmluva,
• Charta základných práv EÚ

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, český, anglický